

Referanse:

Gammelmo, Ø. 2020. Naturverdier for lokalitet Dælen, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2019. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=7648>)

Referansedata

Fylke: Oppland
Kommune: Jevnaker
H.o.h.: 250-400 moh
Areal: 146 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2019
Inventør: OGA
Vegetasjonssone: sørboreal 85% (ca 120daa) mellomboreal 15% (ca 20daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Området er undersøkt av Øivind Gammelmo (BioFokus) i august 2019. Undersøkelsesområdet regnes som godt nok undersøkt for å kunne gi en rimelig sikker vurdering av området, samt avgrense viktige områder og foreslå verneverdig areal etter gjeldende metodikk.

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen og grunneiere. Tilbudsområdet som er vurdert omfatter et areal på 146 daa. Lokaliteten ligger sør for Haukerud, et forlatt småbruk langs Moselva i Jevnaker kommune i Viken fylke. Lokaliteten består av en skogkledd skråning på østsiden av Moselva. Terrenget er bratt og sterkt hellende ned mot elva i øvre del. Lengst sør er terrenget noe slakere. Topografien er preget av Moselva som dypt skjærer gjennom landskapet fra sør til nord. Østsiden av elva er karakterisert av et forholdsvis bratt terreng som delvis består av kast og skrenter som stuper ut i elva. Lenger sør flater terrenget noe ut og danner her Sagfoss-sletta. Nord for denne finner vi selve Sagfossen som er et forholdsvis høyt fossefall i denne regionen. Berggrunnen består for det meste av bergarter i Oslogruppen (slamstein/slamskifer med varierende opptreden av kalkknoller). Lengst sør ved Sagfossletta finner vi syenittporfyr. Ved Haukerud består løsmassene av forvittringsmateriale, mens løsmassene i det meste av området består av humusdekke over berggrunnen med varierende mektighet. Ved Sagfoss-sletta finner vi løsmasser som består av morenemateriale med stedvis ganske stor mektighet. Den nordlige delen av området ligger i sørboreal vegetasjonssone (SB), mens den sørlige delen ved Sagfoss-sletta befinner seg i mellomboreal vegetasjonssone (MB). Hele området hører til overgangsseksjonen (OC) med tanke på oseaniteten.

Avgrensningen av forvaltningsområdet følger grensene satt i tilbudet. Det er valgt å inkludere noe areal innenfor undersøkelsesområdet som hovedsakelig består av yngre skog for å binde verdiene i området sammen. Arronderingen er god og fanger opp det meste av den eldre skogen i området. Arronderingsmessig er forslaget tilfredsstillende selv om området er forholdsvis lite.

Vegetasjonen består hovedsakelig av blåbærgranskog og småbregneskog. I tillegg forekommer den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog rikelig innenfor kjerneområdene 1 og 2. Lavurtskog forekommer også sparsomt over deler av området. fattig sumpskog og noe rikere sumpskog forekommer nede langs selve elva. Skogen fremstår som en samling med mindre rester av gammel skog bundet sammen med areal som tidligere ser ut til å ha vært delvis benyttet som beite/slått. Det finnes spor etter tidligere tiders inngrep, men generelt sett få tegn på nyere inngrep, med unntak av helt i sør hvor det finnes spor etter nyere tiders hogster og hvor man også finner en del vindfall i kantsonen mot hogstflaten rett sørøst for undersøkelsesområdet. Det finnes godt med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier i kjerneområdene 1 og 2, mens det i kjerneområde 3 forekommer i mindre grad. I kjerneområde 4 finnes det rikelig med død ved, men nesten utelukkende i tidlige nedbrytningsstadier.

Det finnes rikelig med død ved i store deler av undersøkelsesområdet, fortrinnsvis i form av lite til godt nedbrutte granlæger. I disse områdene ble det gjort funn av rynkeskinn *Phlebia centrifuga* og svartsonekjuke *Phellinus nigrolimitatus* (NT). Gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT) finnes spredt i de fleste kjerneområdene og deler av undersøkelsesområdet. Alm *Ulmus glabra* (VU) og ask *Fraxinus excelsior* (VU) finnes i området, men kun et tre av ask av en viss størrelse ble registrert. Totalt er 5 rødlistearter påvist på lokaliteten (3 NT og 2 VU).

Området består av et forholdsvis lite påvirket skogareal med rester av intakte områder med naturskog. Den gamle skogen er i hovedsak knyttet til eldre granskog og barblandingsskog. Totalt sett er området lite påvirket av hogster, både i nyere og eldre tid. Noe mindre areal med yngre skog er tatt med i forvaltningsforslaget for å binde de resterende områdene med gammel skog sammen. Det finnes godt med død ved i området, også utenfor kjerneområdene finnes det spredt forekomster med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier. Konsentrasjonen av død ved er likevel størst innenfor de avgrensede kjerneområdene. Virkelig gamle trær finnes spredt og er utelukkende av gran. Det er forholdsvis stor miljøvariasjon innenfor området. En god variasjon innen vegetasjonstyper - fra fattige til nokså rike finnes. Den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog forekommer flere steder. Samlet areal på forvaltningsforslaget er forholdsvis lite og tilsvarer hele undersøkelsesområdet. Hele lokaliteten domineres av granskog, delvis grovokst, på relativt høy bonitet i sørboreal vegetasjonssone. Arronderingen er god og fanger opp det meste av skog med høyere naturverdier. området oppfyller deler av mangler i skogvernet i middels grad. Området vurderes å ha rimelig høy verneverdi (***)

Feltarbeid

Området er undersøkt av Øivind Gammelmo (BioFokus) i august 2019. Undersøkelsesområdet regnes som godt nok undersøkt for å kunne gi en rimelig sikker vurdering av området, samt avgrense viktige områder og foreslå verneverdig areal etter gjeldende metodikk.

Tidspunkt og værets betydning

Været var ikke til hinder og tiden på året var god med tanke på å fange opp det meste av det biologiske mangfoldet innenfor undersøkelsesområdet. Med tanke på jordboende sopp var tidspunktet likevel noe tidlig på året.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen og grunneiere. Tilbudsområdet som er vurdert omfattet et areal på 146 daa.

Tidligere undersøkelser

Det er ikke registrert MiS-biotoper, naturtypelokaliteter eller artsfunn innenfor undersøkelsesområdet. Det er ikke funnet tidligere registreringer av naturverdier innenfor undersøkelsesområdet.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger sør for Haukerud, et forlatt småbruk langs Moselva i Jevnaker kommune i Viken fylke. Lokaliteten består av en skogkledd skråning på østsiden av Moselva. Terrenget er bratt og sterkt hellende ned mot elva i øvre del. Lengst sør er terrenget noe slakere.

Naturgrunnlag

Topografi

Topografien er preget av Moselva som dypt skjærer gjennom landskapet fra sør til nord. Østsiden av elva er karakterisert av et forholdsvis bratt terreng som delvis består av kast og skrenter som stuper ut i elva. Lenger sør flater terrenget noe ut og danner her Sagfoss-sletta. Nord for denne finner vi selve Sagfossen som er et forholdsvis høyt fossefall i denne regionen.

Geologi

Berggrunnen består for det meste av bergarter i Oslogruppen (slamstein/slamskifer med varierende opptreden av kalkknoller). Lengst sør ved Sagfossletta finner vi syenittporfyr. Ved Haukerud består løsmassene av forvitningsmateriale, mens løsmassene i det meste av området består av humusdekke over berggrunnen med varierende mektighet. Ved Sagfoss-sletta finner vi løsmasser som består av morenemateriale med stedvis ganske stor mektighet.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vektasjonsone: sørboreal 85% (ca 120daa) mellomboreal 15% (ca 20daa) .

Den nordlige delen av området ligger i sørboreal vegetasjonssone (SB), mens den sørlige delen ved Sagfoss-sletta befinner seg i mellomboreal vegetasjonssone (MB). Hele området hører til overgangsseksjonen (OC) med tanke på oseaniteteten.

Klima

Lokalklimaet langs Moselva er i de nedre delene preget av svært høy luftfuktighet. Ved Sagfossen finner vi en mindre fosserøyksone. Lenger oppe i lia er lokalklimaet påfallende tørrere.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen består hovedsakelig av blåbærgranskog og småbregneskog. I tillegg forekommer den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog rikelig innenfor kjerneområdene 1 og 2. Lavurtskog forekommer også sparsomt over deler av området. fattig sumpskog og noe rikere sumpskog forekommer nede langs selve elva.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen fremstår som en samling med mindre rester av gammel skog bundet sammen med areal som tidligere ser ut til å ha vært delvis benyttet som beite/slått. Det finnes spor etter tidligere tiders inngrep, men generelt sett få tegn på nyere inngrep, med unntak av helt i sør hvor det finnes spor etter nyere tiders hogster og hvor man også finner en del vindfall i kantsonen mot hogstflaten rett sørøst for undersøkelsesområdet. Det finnes godt med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier i kjerneområdene 1 og 2, mens det i kjerneområde 3 forekommer i mindre grad. I kjerneområde 4 finnes det rikelig med død ved, men nesten utelukkende i tidlige nedbrytningsstadier.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Dælen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Haukerud

Naturtype: Gammel lavlandsblandingsskog - Sørboreal gran-blandingsskog Areal: 19,6daa
BMVERDI: B

Innledning: Lokaliteten er registrert tidlig i august 2019 av Øvind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med ordningen frivillig vern. Rødlis-tekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett sør for det forlatte småbruket Haukerud sørøst for Jevnaker i Jevnaker kommune i Viken Fylke. Avgrensingen gjelder et mindre skogområde i en bratt skråning ned mot Moselva.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel lavlandsblandingsskog med utformingen sørboreal gran-blandingsskog. Deler av området består av den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog. Gran er dominerende treslag med et godt innslag av boreale løvtrær. Småbregneskog er den dominerende vegetasjonstypen, men høystaudeskog, lågurtskog og blåbærskog forekommer også. Nede ved elva finnes det også mindre deler med skog som har et preg av sumpskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen fremstår en rest av gammel granskog. Det finnes få spor etter tidligere tiders inngrep. Det finnes godt med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier innenfor lokaliteten - hovedsakelig av gran, men også noe av boreale løvtrær.

Artsmangfold: Det ble registrert noen rødlistede arter som gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT) og rynkeskinn *Phlebia centrifuga* (NT). Det ble også funnet rester av noe som trolig er rosenkjuke, men denne var ikke mulig å artsbestemme med sikkerhet. Potensialet for videre funn av rødlistede og krevende arter av sopp og lav ansees som middels til store. Moser ble ikke undersøkt, men det antas at potensialet for krevende arter av moser er forholdsvis stort.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i forbindelse med kartleggingen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten kan sees i sammenheng med naturverdiene registrert i Svenådalen naturreservat like nordøst for dette området.

Verdivurdering: Det finnes få negative påvirkninger fra nyere tids inngrep i lokaliteten og den fremstår som en rest av gammel granskog som har fått bli stående relativt uforstyrret. Det er godt med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier og mange gamle trær - hovedsakelig av gran. En del gamle løvtrær finnes også og treslagsfordelingen er god. Vegetasjonen er variert og den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog forekommer her. Topografien er middels variert. Lokaliteten scorer middels høyt på rikhet og arts mangfold. Totalt sett ansees lokaliteten som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er knyttet til gamle trær, død ved og kontinuitet. Naturverdiene ivaretas derfor generelt best ved fri utvikling uten inngrep.

2 Dælen

Naturtype: Gammel lavlandsblandingsskog - Sørboreal gran-blandingsskog Areal: 11,4daa
BMVERDI: B

Innledning: Lokaliteten er registrert tidlig i august 2019 av Øvind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med ordningen frivillig vern. Rødlis-tekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Dælen sørøst for Jevnaker langs Moselva i Jevnaker kommune i Viken Fylke. Avgrensingen gjelder et mindre skogområde i skråningen ned mot Moselva.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel lavlandsblandingsskog med utformingen sørboreal gran-blandingsskog. De nedre delene av området består av den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog. Gran er dominerende treslag med et godt innslag av boreale løvtrær. Det ble også funnet alm og ask innenfor den rødlistede naturtypen. Høystaudeskog er den dominerende vegetasjonstypen, men småbregneskog, lågurtskog og blåbærskog forekommer også. Nede ved elva finnes det et område med skog som har et preg av sumpskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen fremstår en rest av gammel granskog. Det finnes få spor etter tidligere tiders inngrep. Det finnes store mengder med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier innenfor lokaliteten - hovedsakelig av gran, men også noe av boreale løvtrær.

Artsmangfold: Følgende rødlistede arter ble registrert i forbindelse med kartleggingen; alm *Ulmus glabra* (VU), ask *Fraxinus excelsior* (VU), gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT) og svartonekjuke *Phellinus nigrolimitatus* (NT). Potensialet for videre funn av rødlistede og krevende arter av sopp og lav ansees som middels til store. Moser ble ikke undersøkt, men det antas at potensialet for krevende arter av moser er forholdsvis stort.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i forbindelse med kartleggingen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten kan sees i sammenheng med naturverdiene registrert i Svenådalen naturreservat like nordøst for dette området. I tillegg bør området sees i sammenheng med lokalitetene Haukerud, Sagfoss-sletta og Moselva.

Verdivurdering: Det finnes få negative påvirkninger fra nyere tids inngrep i lokaliteten og den fremstår som en rest av gammel granskog som har fått bli stående relativt uforstyrret. Det er godt med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier og mange gamle trær - hovedsakelig av gran. En del gamle løvtrær finnes også og treslagsfordelingen er god. Vegetasjonen er variert og den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog forekommer her. Topografien er middels variert. Lokaliteten scorer middels høyt på rikhet og arts mangfold. Totalt sett ansees lokaliteten som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er knyttet til gamle trær, død ved og kontinuitet. Naturverdiene ivaretas derfor generelt best ved fri utvikling uten inngrep.

3 Sagfoss-sletta

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog Areal: 5,7daa
BMVERDI: C

Innledning: Lokaliteten er registrert tidlig i august 2019 av Øvind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med ordningen frivillig vern. Rødlis-tekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Moselva nord for Sagfossen i Jevnaker kommune i Viken fylke. Lokaliteten består

av en liten rest med gammel granskog i et område som er preget av en topografi med bratte lisider og små rygger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel granskog med utformingen gammel lavlandsgranskog. Småbregneskog er den dominerende vegetasjonstypen med noen små innslag av fuktigere skog nede langs selve elva. Her finne et mindre område med skog som har et preg av sumpskog, samt vegetasjon med noe rikere preg.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen har få tegn på nyere tids inngrep, men stubber viser at området tidligere har vært hugget. Det finnes godt med død ved nede ved elva - hovedsakelig av gran, mens det ellers i området er sparsomt med død ved og da i tidligere nedbrytningsstadier.

Artsmangfold: Følgende rødlistede arter ble registrert i forbindelse med kartleggingen; gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT) og rynkeskinn *Phlebia centrifuga* (NT). Potensialet for ytterligere rødlistede og krevende arter av sopp og lav ansees som begrenset. Moser ble ikke kartlagt, men potensialet for krevende arter av moser ansees som lavt til middels stort.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i forbindelse med kartleggingen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten kan sees i sammenheng med naturverdiene registrert i Svenådalen naturreservat like nordøst for dette området. I tillegg bør området sees i sammenheng med lokalitetene Haukerud, Dælen og Moselva.

Verdivurdering: Området er lite og scorer forholdsvis lavt på kontinuitet av død ved, gamle løvtrær, treslagsfordeling, variasjon i vegetasjon, rikhet og arts mangfold. Området oppnår høy score på urørthet/påvirkning og middels høyt på mengde død ved, gamle bartrær og topografisk variasjon. Totalt sett ansees lokaliteten som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er knyttet til gamle trær, død ved og kontinuitet. Naturverdiene ivaretas derfor generelt best ved fri utvikling uten inngrep.

4 Moselva

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 10,7daa

Innledning: Lokaliteten er registrert tidlig i august 2019 av Øvind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med ordningen frivillig vern. Rødlis-tekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2018-utgaven for naturtyper. Metodikk for avgrensning og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den øvre delen av Moselvas ved Sagfoss-sletta i Jevnaker kommune i Viken fylke. Området består av en rest med gammel, grovvokst granskog på østsiden av elva.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog. Gran er det dominerende treslaget med få innslag av andre treslag, kun noen få boreale løvtrær. Den dominerende vegetasjonstypen er blåbærskog med innslag av småbregneskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Generelt bærer lokaliteten preg av få tegn på nyere tiders inngrep. Men, i sør grenser området mot et hogsfelt som har ført til et stort antall vindfall av grantrær i den sørlige delen av området. Her finnes det med andre ord en stor mengde grantrær i tidlige nedbrytningsstadier, men også en del trær fra tidligere tider i noe senere nedbrytningsstadier. Skogen fremstår eller som et forholdsvis grovvokst bestand med middels god skijking.

Artsmangfold: Gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT) finnes rikelig på gran over hele området. I tillegg ble rynkeskinn *Phlebia centrifuga* (NT) og svartsoneskjue *Phellinus nigrolimitatus* (NT) registrert på læger av gran. Potensialet for ytterligere funn av rødlistede arter av lav og sopp ansees som middels stort.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i forbindelse med kartleggingen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten kan sees i sammenheng med naturverdiene registrert i Svenådalen naturreservat like nordøst for dette området. I tillegg bør området sees i sammenheng med lokalitetene Haukerud, Dælen og Sagfoss-sletta.

Verdivurdering: Lokaliteten scorer høyt på urørthet/påvirkning og middels høyt på følgende kriterier; mengde og kontinuitet av død ved, gamle bartrær og topografisk variasjon. Området oppnår lavere score for gamle løvtrær, treslagsfordeling, variasjon i vegetasjon, rikhet og arts mangfold. Totalt sett ansees området som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er knyttet til gamle trær, død ved og kontinuitet. Naturverdiene ivaretas derfor generelt best ved fri utvikling uten inngrep.

Artsmangfold

Det finnes rikelig med død ved i store deler av undersøkelsesområdet, fortrinnsvis i form av lite til godt nedbrutte granlæger. I disse områdene ble det gjort funn av rynkeskinn *Phlebia centrifuga* og svartsoneskjue *Phellinus nigrolimitatus* (NT). Gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT) finnes spredt i de fleste kjerneområdene og deler av undersøkelsesområdet. Alm *Ulmus glabra* (VU) og ask *Fraxinus excelsior* (VU) finnes i området, men kun et tre av ask av en viss størrelse ble registrert. Totalt er 5 rødlistearter påvist på lokaliteten (3 NT og 2 VU).

Tabell: Artsfunn i Dælen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Karplanter	Fraxinus excelsior	ask	VU	1	2 ₁
	Ulmus glabra	alm	VU	1	2 ₁
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT	6	1 ₁ 2 ₁ 3 ₁ 4 ₃
Sopper	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuke	NT	2	2 ₁ 4 ₁
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT	3	1 ₁ 3 ₁ 4 ₁

Avgrensning og arrondering

Avgrensningen av forvaltningsområdet følger grensene satt i tilbudet. Det er valgt å inkludere noe areal innenfor undersøkelsesområdet som hovedsakelig består av yngre skog for å binde verdiene i området sammen. Arronderingen er god og fanger opp det meste av den eldre skogen i området. Arronderingsmessig er forslaget tilfredsstillende selv om området er forholdsvis lite.

Andre inngrep

Det finnes en blåmerket sti som krysser deler av området i nordøst. Helt i nord grenser området til ei kraftgate.

Vurdering og verdisseting

Området består av et forholdsvis lite påvirket skogareal med rester av intakte områder med naturskog. Den gamle skogen er i hovedsak knyttet til eldre granskog og barblandingsskog. Totalt sett er området lite påvirket av hogster, både i nyere og eldre tid. Noe mindre areal med yngre skog er tatt med i forvaltningsforslaget for å binde de resterende områdene med gammel skog sammen. Det finnes godt med død ved i området, også utenfor kjerneområdene finnes det spredt forekomster med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier. Konsentrasjonen av død ved er likevel størst innenfor de avgrensede kjerneområdene. Virkelig gamle trær finnes spredt og er utelukkende av gran. Det er forholdsvis stor miljøvariasjon innenfor området. En god variasjon innen vegetasjonstyper - fra fattige til nokså rike finnes. Den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog forekommer flere steder. Samlet areal på forvaltningsforslaget er forholdsvis lite og tilsvarer hele undersøkelsesområdet. Hele lokaliteten domineres av granskog, delvis grovvokst, på relativt høy bonitet i sørboreal vegetasjonssone. Arronderingen er god og fanger opp det meste av skog med høyere naturverdier. området oppfyller deler av mangler i skogvernet i middels grad. Området vurderes å ha rimelig høy verneverdi (***).

Tabell: Kriterier og verdisseting for kjerneområder og totalt for Dælen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisseting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Haukerud	***	**	**	***	**	*	**	**	**	**	**	-	-	**
2 Dælen	***	**	**	**	*	*	***	**	**	**	**	-	-	**
3 Sagfoss-sletta	***	**	*	**	*	-	*	**	*	*	*	-	-	*
4 Moselva	***	**	**	**	*	-	*	**	*	*	*	-	-	**
Samlet vurdering	***	***	**	***	**	*	***	***	**	**	**	*	**	***

Mangeloppfyllelse

Forvaltningsforslaget oppnår middels høy mangeloppfyllelse. Innslaget av rike skogtyper gir en midt score på den generelle mangelen av høybonitetsskog i sørboreal vegetasjonssone. Området scorer middels på restaureringspotensial og utviklingspotensial. Området oppfyller ikke arealkravet som storområde. Samlet vurderes mangeloppfyllelsen som middels.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Dælen.

Mangelnaturtyper: Middels mangeloppfyllelse

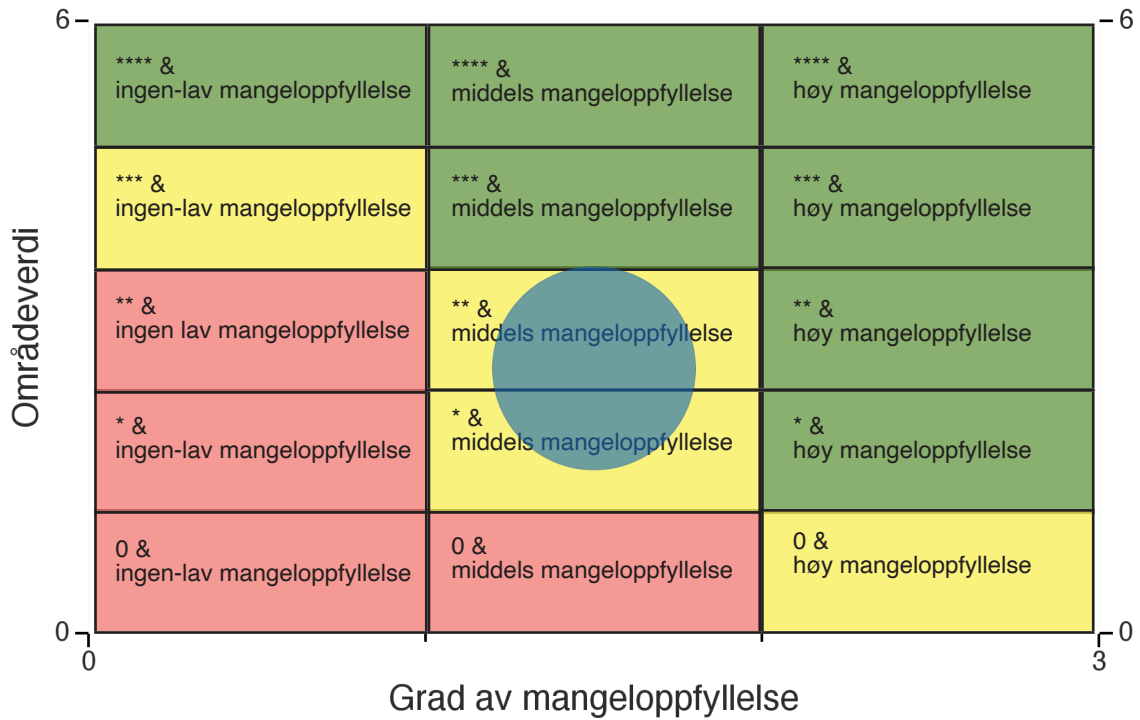
Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Middels mangeloppfyllelse

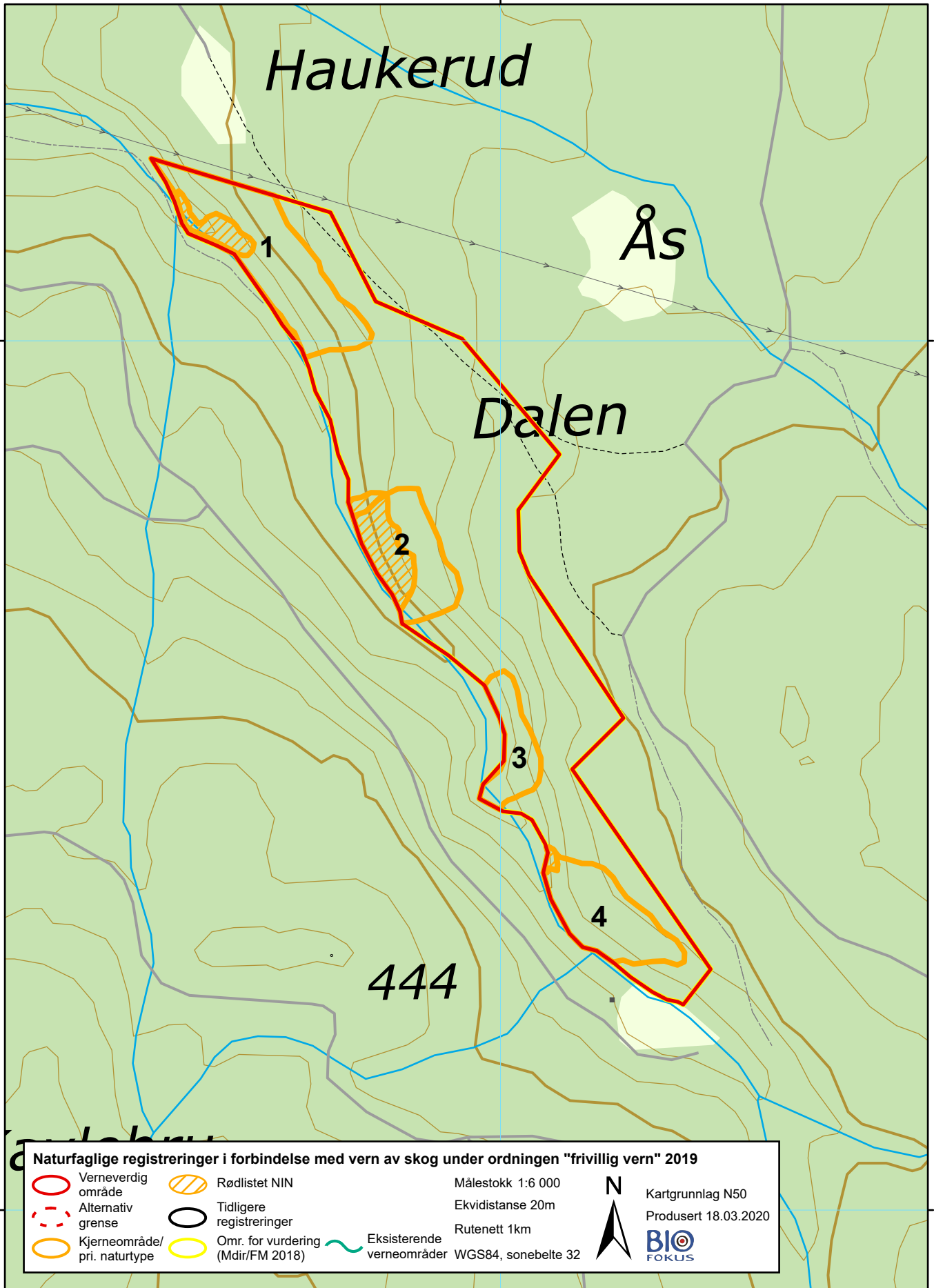
Restaurering- og utviklingspotensial: Middels mangeloppfyllelse

Storområdekvaliteter: Ikke aktuell

Samlet mangeloppfyllelse: Middels mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Dælen sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppgyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog under ordningen "frivillig vern" 2019

	Verneverdig område		Rødlistet NIN	Målestokk 1:6 000
Kartgrunnlag N50
Produsert 18.03.2020
	Alternativ grense		Tidligere registreringer	Ekvidistanse 20m	
	Kjerneområde/
pri. naturtype		Omr. for vurdering
(Mdir/FM 2018)	Rutenett 1km	
- Eksisterende verneområder WGS84, sonebelte 32

Bilder fra området Dælen

Det finnes grantrær med forholdsvis stor dimensjon spredt i undersøkelsesområdet, særlig i den nordre delen og innenfor kjerneområdene 1 og 2. Foto: Øivind Gammelmo

Gammel granskog med rikelig mengder død ved i kjerneområde 1. Foto: Øivind Gammelmo

Sagfossen ved Dælen. Foto: Øivind Gammelmo

Gammel ask i kjerneområde 2. Foto: Øivind Gammelmo